

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

INDHOLD – NR. 22 - D. 21.04.2004

UDDANNELSESSEKTORENS MEDANSVAR FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING PÅ
 GLOBALT PLAN. 1
 DEN DANSKE INDSATS FOR EN BÆREDYGTIG UDVIKLING PÅ GLOBALT PLAN -
 KLARE UDMELDINGER EFTERLYSES 3
 KONFERENCE, GLOBAL CONSCIENCE I KØBENHAVN 4
 EN DANSK POLITIK FOR GLOBAL UDVIKLING 5
 ET SVAR PÅ - EN DANSK POLITIK FOR GLOBAL UDVIKLING 6
 DANMARK FREMME I SKOENE – OG DOG 7
 ROS TIL NGO'ERNES ARBEJDE I NY EVALUERING AF MILJØBISTANDEN 8
 MILJØET FIK INGEN FORÅRSPAKKE 9
 EU-PARLAMENTARIKERE FORGIFTET MED 76 FORSKELLIGE KEMIKALIER 10
 60 ÅR, MEN INGEN UDSIGT TIL EFTERLØN - VALUTAFONDEN OG
 VERDENSBANKEN FYLDER RUNDT 11
 VAND OG CSD 12
 PRIVATISERING AF VAND – HVEM BETALER PRISEN? 13
 FN-KOMMISSION GLEMMER KVINDERNE 14
 UNCTAD – NY VITAL ROLLE ELLER EN FREMTID I SKYGGEN AF WTO? 15
 BLØDT OMRÅDE – HÅRDE TAL 16
 BISTANDEN PÅ VEJ OP 17
 MANGELFULD INDSATS MOD ULOVLIG TØMMERHUGST 18
 ARRANGEMENTER 19
 REDAKTION 21

Uddannelsessektorens medansvar for bæredygtig udvikling på globalt plan.

Af Ulla Tørnæs, Undervisningsminister (V)

"[...] uddannelsessektoren vil deltage aktivt i gennemførelsen af FN's forestående 10-år for uddannelse for bæredygtig udvikling."

Uddannelse betragtes sædvanligvis som et nationalt anliggende, men uddannelsessektoren spiller bestemt også en rolle for den globale udvikling. Uddannelsesinstitutionerne skal være bevidste om deres ansvar for, at børn, unge og voksne er i stand til at deltage i den demokratiske debat om emner, der berører ikke kun deres egen og deres naboers tilværelse, men også om den indflydelse, som deres daglige valg og handlinger har på dagligdagen for folk i andre dele af verden. Derfor vil uddannelsessektoren deltage aktivt i gennemførelsen af FN's forestående 10-år for uddannelse for bæredygtig udvikling. Det begynder i 2005.

"Bæredygtig udvikling tager udgangspunkt i den miljømæssige, den økonomiske og den sociale dimension."

"Uddannelse for bæredygtig udvikling handler om holdninger, adfærd og ansvar."

"Undervisningsministeriet vil i samarbejde med [...] Miljøministeriet og Udenrigsministeriet, bidrage til gennemførelsen af FN's 10-år for uddannelse for bæredygtig udvikling"

"Undervisningsministeriet har allerede taget skridt [...], der omhandler uddannelse for bæredygtig udvikling i Østersøregionen."

Bæredygtig udvikling tager udgangspunkt i den miljømæssige, den økonomiske og den sociale dimension. Uddannelse for bæredygtig udvikling handler derfor om stor faglighed inden for hver af de 3 dimensioner. Men uddannelse for bæredygtig udvikling er et meget bredt og sammensat begreb.

Fagligheden skal naturligvis være nøgleordet inden for hver af de 3 dimensioner, men det væsentligste er sammenhængen mellem dimensionerne. Det drejer sig altså ikke kun om undervisning i miljø- og naturfag, i økonomiske teorier og analyser eller i sociale og samfundsmæssige forhold. Det drejer sig heller ikke om uddannelse til en bestemt beskæftigelse inden for en af de 3 dimensioner.

Uddannelse for bæredygtig udvikling handler om holdninger, adfærd og ansvar. Uddannelse for bæredygtig udvikling drejer sig nemlig om at erhverve kundskaber, færdigheder og kompetencer til at forstå sammenhængen mellem de 3 dimensioner og at handle ud fra denne viden.

Undervisningsministeriet vil i samarbejde med andre ministerier, herunder især Miljøministeriet og Udenrigsministeriet, bidrage til gennemførelsen af FN's 10-år for uddannelse for bæredygtig udvikling, idet ministerierne vil deltage i udformningen af en fælles europæisk deklARATION om uddannelse for bæredygtig udvikling i Europa. Deklarationen skal forelægges ved FN's generalforsamling i efteråret 2004.

På nationalt plan har Undervisningsministeriet allerede taget skridt til opfyldelse af forpligtelserne i Haga-deklarationen fra januar 2002, der omhandler uddannelse for bæredygtig udvikling i Østersøregionen. Deklarationen indeholder et forslag til en handlingsplan for Østersøregionens arbejde med uddannelse for bæredygtig udvikling. Denne plan har betegnelsen Baltic 21E, og i foråret udsender Undervisningsministeriet til alle ministeriets institutioner en publikation med titlen: "Bæredygtig udvikling – uddannelse", der indeholder Baltic 21E i en udgave, der er tilpasset det danske uddannelsessystem. Ministeriet har endvidere bidraget til oversættelse og udgivelse af en guide med gode eksempler på uddannelse for bæredygtig udvikling fra hele Østersøregionen. Bogen med titlen: "Baltic 21, Agenda 21 handlingsplan for Østersøregionen" udsendes til alle amtscentre med henblik på udlån som klassesæt til skoler og institutioner.

Den danske indsats for en bæredygtig udvikling på globalt plan - klare udmeldinger efterlyses

Af Vagn Berthelsen, IBIS

"Europa og Østersøen er vigtige. Men 10 året skal bruges til at gennemføre Rio-konferencens handlingsplan [...]. Derfor er viden om ulandenes forhold afgørende at få med i undervisningen."

"En [...] evaluering [...] konkluderer, at Undervisningsministeriet ikke melder klart ud om den internationale dimension [...]. Det er oplagt, at 10 året bliver afsætt for en klar udmelding på det punkt."

"De private og folkelige organisationer skal inviteres med til et samarbejde [...] skal der liv og kreativitet til, er der brug for et stærkere input fra græsrodsniveauet!"

Ulla Tørnæs (UT) skriver, at Danmark vil deltage aktivt i FN-10 året for uddannelse for bæredygtig udvikling. Og at uddannelse for bæredygtig udvikling skal give basis for handling. Begge dele er vigtige, og det vil være godt, hvis den indgang kan bruges til at lave et dynamisk og fremadrettet 10 år i Danmark. Et par bud på, hvad der vil være vigtigt i den forbindelse, følger her:

Den globale dimension skal være netop global og ikke kun europæisk. UT nævner initiativer omkring Østersøregionen og om en europæisk deklARATION. Fint nok, Europa og Østersøen er vigtige. Men 10 året skal bruges til at gennemføre Rio-konferencens handlingsplan, Agenda 21, og Rio byggede netop på en forståelse af sammenhængen imellem miljø og udvikling. Derfor er viden om ulandenes forhold afgørende at få med i undervisningen.

En næsten ny evaluering af den internationale dimension i folkeskolen, foretaget af Danmarks Evalueringsinstitut, konkluderer, at Undervisningsministeriet ikke melder klart ud om den internationale dimension. Der mangler samlet set en strategi og det er oplagt, at 10 året bliver afsætt for en klar udmelding på det punkt.

Samarbejdet mellem Undervisningsministeriet og Udenrigsministeriet må styrkes. Det er meget glædeligt, at Danmark opprioriterer sin internationale indsats indenfor uddannelse. En række nye programmer er under forberedelse, og der skal bruges 15% af den bilaterale bistand på dette område. Det vil medføre en øget opmærksomhed hos den danske ressourcebase indenfor uddannelse, og det gør det endnu mere oplagt at sikre et frugtbart samarbejde mellem de to ministerier. Men det virker ikke som om det er diskuteret, hvordan et tættere samarbejde reelt kunne blive til gavn for begge ministerier: Der er kvalificerede fagfolk og faglige vurderinger at hente i Undervisningsministeriet, og Udenrigsministeriet kan være storleverandør af input til at styrke arbejdet med ulandene i bl.a. folkeskolen.

De private og folkelige organisationer skal inviteres med til et samarbejde. 92-gruppen har foreslået UT at nedsætte et udvalg, som sammen med myndigheder kan gøre status og forberede 10-året. Alt godt om ministerierne, men skal der liv og kreativitet til, er der brug for et stærkere input fra græsrodsniveauet!

Konference, Global Conscience i København

Af Christian Ege, Det Økologiske Råd

“En gruppe stærke internationale og danske talere, [...] har sat hinanden i stævne på Christiansborg for at diskutere bæredygtig udvikling”

“Global Conscience er en “med-konference” [...] med en mere bred og kompleks tilgang til klodens problemer”

“Global Conscience konferencen fokuserer [...] på mål fra Rio i 1992 om bæredygtig udvikling, og på at verdens problemer ikke kun handler om økonomi”

“Det giver ingen mening [...] at vente med at bekæmpe analfabetisme, indtil truslen om klimaforandringer er afværget – eller omvendt.”

Den 23. og 24. maj afholdes konferencen Global Conscience, hvor en gruppe stærke internationale og danske talere, bl.a. udenrigsminister Per Stig Møller, direktør Klaus Töpfer, UNEP og EU miljøkommissær Margot Wallström, har sat hinanden i stævne på Christiansborg for at diskutere bæredygtig udvikling ud fra temaerne miljø, fattigdom og social udvikling. Konferencen vil være en parallel “med-konference” til Copenhagen Consensus, som arrangeres af Institut for Miljøvurdering (Bjørn Lomborg) og The Economist d. 24.-28. maj. Global Conscience er en “med-konference” i den forstand, at den åbner op for en mere bred og kompleks tilgang til klodens problemer med det tværfaglige budskab, at kampen mod fattigdom og for et bedre miljø hænger uløseligt sammen.

Global Conscience konferencen fokuserer på det aktuelle mål fra Rio i 1992 om bæredygtig udvikling, og på at verdens problemer ikke kun handler om økonomi, sådan som den anden konference lægger op til. Der er masser af ressourcer i de rige lande til både at gennemføre miljøforbedringer og bekæmpe fattigdom i u-landene på samme tid. At forbedre miljøet er ikke bare en omkostning, men kan kombineres med effektivisering af ressourceanvendelsen og omlægning af forbrug. Kamp mod fattigdommen handler tilsvarende ikke kun om bistand, men ligeså meget om at åbne vores markeder for varer fra u-landene. Det giver ingen mening at sige, at man skal vente med at bekæmpe analfabetisme, indtil truslen om klimaforandringer er afværget – eller omvendt.

Konferencens første dag vil have et problemudfoldende blik med oplæg fra de indbudte internationale talere. Programmet på anden dag vil bestå af danske og nordiske talere og der vil være mere tid til debat med deltagerne.

Global Conscience arrangeres af en række danske NGO'er: Folkekirkens Nødhjælp, Mellempøkeligt Samvirke, Danmarks Naturfredningsforening, WWF Verdensnaturfonden, SiD, Det Økologiske Råd, NOAH, Tidsskriftet Salt, OVE, Øko-net, Le Monde Diplomatie, Attac-Danmark samt uafhængige forskere.

Der vil udover de allerede nævnte talere også være mulighed for at høre oplæg fra:

Direktør Sunita Narain, Center for Science and Environment, New Delhi; direktør Martin Rocholl, Friends of the Earth Europe,

professor Joan Martinez-Alier, Frie Universitet, Barcelona, direktør Vandana Shiva, Research Foundation for Science, Technology and Natural Resources, New Delhi, direktør Charles Villavicencio, The Institute for Justice and Reconciliation, Sydafrika, direktør Anna Lise Mortensen, Brd. Hartmann, Svend Auken, MF, tidligere miljø- og energiminister.

Se også under arrangementer.

En dansk politik for global udvikling

Af Bent Nicolajsen, Mellemfolkeligt Samvirke

“Danmark skal have en politik for global udvikling. [...] for at sikre, at [...] fattige lande får gavn af globaliseringen.”

“Udover at spørge, hvad betyder det her for miljøet skal vi også sige: “Er det til skade eller gavn for verdens fattige?”

“den skæve globalisering [...] kan ikke uden videre rettes op af [...] nogle afstemningsknapper på Christiansborg. Men det ville være et skridt i den rigtige retning”

Åbent brev til Jann Sjursen, formand for Folketingets Udenrigsudvalg fra Bent Nicolajsen, formand for Mellemfolkeligt Samvirke

Kære Jann

Jeg har et forslag, som jeg håber, at du vil diskutere med dine kolleger i Udenrigsudvalget. Det går i korthed ud på, at Danmark skal have en politik for global udvikling. Det kræver nemlig en særlig indsats at sikre, at fattige folk i fattige lande får gavn af globaliseringen.

I snart mange år har miljøhensyn været inddraget i mange slags beslutninger i det danske samfund. Det må være på tide at gøre noget lignende med hensynet til global udvikling. Udover at spørge, hvad betyder det her for miljøet skal vi også sige: “Er det til skade eller gavn for verdens fattige?”

Et element i en politik for global udvikling ville selvfølgelig være udviklingsbistanden; men der er så mange andre faktorer i vores økonomi og i vores samfund, som har indflydelse på udviklingsmulighederne for verdens fattigste lande. Jeg nævner i flæng: Handelspolitik, klimapolitik, landbrugspolitik, uddannelsespolitik, Europapolitik og udlændingepolitik.

Jeg siger ikke, at den skæve globalisering uden videre kan rettes op af tryk på nogle afstemningsknapper på Christiansborg. Men det ville være et skridt i den rigtige retning, hvis stort set alle nye initiativer blev undersøgt for positive og negative konsekvenser for verdens fattigste. Og det vigtige ville være at sprede denne tankegang til danske medborgere, husholdninger og virksomheder samt ikke mindst til europæiske ditto.

I Mellemfolkeligt Samvirke vil vi sætte gang i noget mere folkelig debat om sammenhængen mellem danskernes hverdag og fattigste menneskers udviklingsmuligheder. Er det en prioritet for dig og dine kolleger i udvalget at få de globale udviklings-

*Er det en prioritet
[...] at få de globale
udviklingsspørgs-
mål ind i politiker-
nes hverdag?*

spørgsmål ind i politikernes hverdag? Det er udmærket, at I i Udenrigsudvalget forholder jer til u-landsbistanden. Men mon ikke I skulle udvide jeres territorium en hel del?

Mange hilsner

Bent

PS: Vi har allerede en del idéer og til efteråret har vi nok endnu flere bud på det konkrete indhold af en dansk politik for global udvikling. Og den skal vi nok lade være med at holde for os selv!

Et svar på - en dansk politik for global udvikling

Af Jann Sjurson, MF Kristendemokraterne

Kære Bent

Tak for dit brev. Jeg kan godt forstå din interesse i at få sat den globale udvikling på dagsordenen. Det er tiltrængt!

*"det vigtigste for
ulandenes mulig-
heder [...] er ikke
vores bistand, men
derimod hvilken
politik vi ellers ge-
nerelt fører."*

Vi er så vant til at tage udgangspunkt i udviklingsbistanden når vi taler om ulandenes udvikling. Bistanden er et vigtigt redskab i den sammenhæng. Men der skal ikke herske nogen tvivl om, at det vigtigste for ulandenes muligheder *ikke* er vores bistand, men derimod hvilken politik vi ellers generelt fører.

*"Udviklingskom-
mission [...] var
ikke tænkt som en
dissideret globalse-
rings-kommission.
Den skulle anlægge
et mere specifikt
perspektiv på
dansk udviklingsbi-
stand"*

Ønsket om at gennemtænke de mere globale konsekvenser af alle nye politiske initiativer er jeg altså enig i. Kristendemokraterne har således haft et forslag til behandling i Folketinget om nedsættelse af en udviklingskommission. Kommissionen var ikke tænkt som en dissideret globaliserings-kommission. Den skulle anlægge et mere specifikt perspektiv på dansk udviklingsbistand og netop forholde dette til andre politiske og globale udfordringer og strømninger. Sverige derimod har haft en globaliseringskommission. Selv med en fin afrapportering - er arbejdet med deres globale politik jo ikke afsluttet med præsentationen af kommissionsrapporten - det er kun lige begyndt. Men i det arbejde er Sverige bedre rustet end vi vil være, fordi deres udviklingsminister kan virke som tovholder og katalysator for den proces, de står over for.

Det er måske ikke så meget en decideret global udviklingspolitik Danmark mangler, som det er bedre redskaber til at gennemføre en sådan politik. Med andre ord mangler vi en udviklingsminister. En minister - der vil kunne give sin uddelte opmærksomhed til udviklingsområdet og dermed kan virke som rambuk i forhold til alle de andre politikområder og holde hånd i hanke med konkrete implementeringstiltag.

"[...] vi mangler en udviklingsminister [...] - der vil kunne give sin uddelte opmærksomhed til udviklingsområdet"

Du slutter af med at spørge om vi i Udenrigsudvalget vil gøre en indsats for at inddrage de globale udviklingsspørgsmål i vores overvejelser, og om vi i den sammenhæng ikke bør udvide vores territorium. Jeg mener nu ikke, at det er nødvendigt med en territoriekamp. Men jeg tager gerne udfordringen op til i endnu højere grad at have blik for andre politik-områder, der er afgørende for den globale udvikling. Det gælder f.eks. i forhold til EU og WTO.

Jeg glæder mig til at se jeres udspil til efteråret, hvor I vil komme med idéer og konkrete forslag til indholdet af en dansk global udviklingspolitik. Jeg er sikker på, at det vil give debatten et godt vitamintilskud.

De bedste hilsner
Jann Sjursen

Danmark fremme i skoene – og dog

Af John Nordbo, 92-gruppen

"Alle andre partier end V og K havde fremsat et forslag om, at Danmark skulle arbejde for, at EU stopper med at give landbrugsstøtte til dyrkning af bomuld og tobak."

"Tre forslag fra SF, [...] havde alle til formål at fremme hensynet til u-landene, når der gennemføres foranstaltninger, [...] som kan virke som handelsbarrierer for u-lande."

Lige før påske var handelspolitikken til debat i Folketinget. Alle andre partier end V og K havde fremsat et forslag om, at Danmark skulle arbejde for, at EU stopper med at give landbrugsstøtte til dyrkning af bomuld og tobak.

Under debatten undrede fødevareministeren sig over, at forslaget ikke var blevet trukket tilbage, idet forslaget efter hendes opfattelse lå fuldstændig i tråd med regeringens politik. Oppositionen glædede sig over, at regeringen efterhånden var nået frem til at støtte den linie, de havde skitseret, men samtidig blev der udtrykt en vis skepsis i forhold til, hvor aktivt regeringen arbejdede for at fremme det danske synspunkt i de igangværende forhandlinger om EU's støtteordninger for bomuld og tobak.

Samme dag førstebehandlede tre forslag fra SF, som alle havde til formål at fremme hensynet til u-landene, når der gennemføres foranstaltninger, fx grænseværdier for indhold af skadelige stoffer i fødevarer, som kan virke som handelsbarrierer for u-lande.

Fødevareministeren afviste forslagene blankt. Der var efter hendes opfattelse ikke behov for yderligere initiativer på området. Venstres ordfører, Henrik Vestergaard, afviste også forslagene, men han fandt det interessant at få undersøgt problemets omfang.

"Fødevarerministeren afviste forslagene blankt."

Især S, R og Kristendemokraterne var positive overfor SF's forslag, som altså ikke kunne mønstre et flertal.

Ros til NGO'ernes arbejde i ny evaluering af Miljøbistanden

Af Finn Tobiesen, OVE's internationale afdeling

"Mifresta-rammen [...] bliver med vedtagelsen af Danidas nye miljøstrategi nedlagt."

Mifresta-rammen, den særlige miljøramme som opstod efter Rio Topmødet i 1992 bliver med vedtagelsen af Danidas nye miljøstrategi nedlagt. Bistanden under Mifresta-rammen har ellers gennem flere evalueringer vist sig at være særdeles effektiv for modtagerlandene – og for dansk erhvervsliv.

Senest har det norske konsulentfirma Scanteam udarbejdet en samlet vurdering af miljøbistanden til landene i Sydøstasien:

Danida har fra 1994 – 2002 brugt ca. 1,8 milliard kr. til over 200 aktiviteter i Sydøstasien og er dermed den største donor indenfor miljøområdet i regionen.

Her gengives nogle af hovedkonklusionerne:

"Evalueringen trækker i sine konklusioner flere interessante områder frem, som må/bør give anledning til overvejelser i Danida-miljøet."

- bistandens fokus på kapacitetsopbygning af myndigheder, institutioner og civilsamfund har været et strategisk rigtigt valg og har resulteret i markante resultater på det individuelle, organisatoriske og institutionelle niveau;
- indsatsen har over tid skabt den nødvendige tillid mellem donor og modtager, en forudsætning for at overføre ny viden og metoder,
- miljøbistandsprogrammet har også bidraget til innovative projekter og nye modeller såvel indenfor det offentlige system, som indenfor NGO sektoren,

"Da Danida og dansk miljøbistand har indtaget en ledende rolle blandt donorer i Sydøst Asien anbefaler den norske evaluering, at Danida fortsætter sin indsats med samme styrke"

Evalueringen trækker i sine konklusioner flere interessante områder frem, som må/bør give anledning til overvejelser i Danida-miljøet. Ikke mindst da evalueringen vurderer indsatsen ud fra en række mål for den danske bistand opsat i Udenrigsministeriets egne strategier som for eksempel, at bistanden skal bistå til udvikling af nationalt ejerskab og kapacitet, fremme demokratisering og folkelig deltagelse og at programmer og projekter skal udvikle sig bæredygtigt også efter donor bistanden ophører.

Evalueringen trækker enkelte projekter frem som eksemplariske (p. 17), men fremhæver især NGO projekterne i en direkte sammenligning med tilsvarende regeringsprogrammer (p. 67). Tendensen er klar i evalueringen: jo stærkere og tidligere en involvering finder sted, jo større ejerskab og bæredygtighed i projekterne.

En anden tendens er, at det er lettere at opnå en involvering i mindre projekter.

Da Danida og dansk miljøbistand har indtaget en ledende rolle blandt donorer i Sydøst Asien anbefaler den norske evaluering, at Danida fortsætter sin indsats med samme styrke, da kontinuitet og det at landene kan planlægge deres miljøindsats langsigtet er en kritisk faktor for om det lykkes at vende udviklingen mod større bæredygtighed.

Miljøet fik ingen forårspakke

Af Michael Minter, Danmarks Naturfredningsforening

“Der skal mere gang i hjulene, hvad enten miljøet kan holde til det eller ej. Det synes at være budskabet fra EU’s forårstopmøde”

“konkurrenceevne er kommet langt op på den politiske dagsorden, og forårstopmødet var ingen undtagelse. [...] EU’s erhvervsministre skal foretage en slags “konkurrenceevne-korrektur” af alle politiske forslag”

Der skal mere gang i hjulene, hvad enten miljøet kan holde til det eller ej. Det synes at være budskabet fra EU’s forårstopmøde den 25. marts, hvor stats- og regeringscheferne var samlet for at gøre status for EU’s såkaldte Lissabon-strategi og strategien for bæredygtig udvikling.

I konklusionerne fra topmødet anerkender regeringscheferne nødvendigheden af en afkobling mellem den økonomiske vækst og de negative miljøvirkninger. Men anerkendelsen omsættes ikke i konkrete handlinger. Udover en bekræftelse af EU’s tilsagn om at opfylde Kyoto-protokollen nøjes regeringscheferne med at støtte et vejledende mål for energieffektivitet og en helt utilstrækkelig handlingsplan for miljøteknologi.

Regeringscheferne stiller også i udsigt, at de på forårstopmødet i 2005 vil overveje strategier og mål for reduktion af EU’s emissioner af drivhusgasser. Som forberedelse af denne debat opfordres Kommissionen til at “udarbejde en cost-benefit-analyse, der både tager hensyn til miljøet og til konkurrenceevnen”.

Netop konkurrenceevne er kommet langt op på den politiske dagsorden, og forårstopmødet var ingen undtagelse. Mens regeringscheferne på sidste års forårstopmøde understregede betydningen af at styrke integration af miljøhensyn i alle sektorer, så støttede de i år et forslag om, at EU’s erhvervsministre skal foretage en slags “konkurrenceevne-korrektur” af alle politiske forslag. Samtidigt gav de grønt lys for, at EU’s eksisterende miljølovgivning skal ses efter i sømmene med henblik på forenklinger.

EU’s udvidelse kan og bør blive et kæmpe bidrag til en forbedring af miljøet. Men den kan også blive det modsatte, hvis tendensen til at sætte økonomisk vækst og konkurrenceevne over alt andet fortsætter. EU bør ikke konkurrere på lave miljøstandarder, tværtimod. Den nuværende forståelse af konkurrence-

"EU bør ikke konkurrere på lave miljøstandarder, tværtimod."

evne bør tages op til revision, og det bør sikres, at EU ved fremtidige konsekvensvurderinger og forenklinger af miljølovgivningen ser på de samlede gevinster for samfundet – ikke kun på omkostningerne for de forurenende virksomheder.

EU-parlamentarikere forgiftet med 76 forskellige kemikalier

Af Mette Clausen, WWF Verdensnaturfonden

"Blodprøver fra 39 medlemmer af Europa-parlamentet afslører [...] giftige kemikalier i blodet på de testede personer."

Blodprøver fra 39 medlemmer af Europa-parlamentet afslører i alt 76 tungtnedbrydelige, bioakkumulerende og giftige kemikalier i blodet på de testede personer.

WWF Verdensnaturfonden tog i december 2003 en blodprøve af de 39 Europa-parlamentarikere, bl.a. de danske EP'er Lone Dybkjær, Torben Lund, Jens Peter Bonde, Pernille Frahm og Bent Hindrup Andersen. Resultaterne af undersøgelsen offentliggøres på et pressemøde i Strasbourg i dag.

"alle testpersonerne havde adskillige kemikalier i blodet, som blev forbudt i Europa for mere end 20 år siden"

Undersøgelsen afslører, at alle de testede parlamentarikere har en blanding af tungtnedbrydelige, bioakkumulerende og giftige kemikalier i deres blod – i alt blev der fundet 76 af de 101 kemikalier, der blev undersøgt for. En anden kedelig observation i undersøgelsen er, at alle testpersonerne havde adskillige kemikalier i blodet, som blev forbudt i Europa for mere end 20 år siden

"Det radikale EU-parlamentsmedlem Lone Dybkjær [...] glæder sig over, at EU-Kommissionen med sit udkast til en ny kemikalielov, REACH, nu vil stille krav til den kemiske industri"

Det radikale EU-parlamentsmedlem Lone Dybkjær er blandt testpersonerne, og resultatet af hendes blodprøve viser bl.a. et fund af bromerede flammehæmmere og ftalater, der mistænkes for at være kræftfremkaldende og hormonforstyrrende. "Resultaterne bekræfter mig i, at der er mange kemikalier i naturen, og at vi optager en del af dem i kroppen. De viser, at vi alle sammen har disse stoffer i os, men ingen af os ved, hvad det betyder", siger Lone Dybkjær. "Vi har brug for flere oplysninger, men problemet er, at kemikalierne ikke er på den politiske dagsorden i Danmark" siger Dybkjær, der glæder sig over, at EU-Kommissionen med sit udkast til en ny kemikalielov, REACH, nu vil stille krav til den kemiske industri om at registrere og teste op mod 30.000 kemiske stoffer.

Socialdemokratiets Torben Lund, som ligeledes er blevet testet, mener, at EU står over for en vigtig opgave. "Undersøgelsen er et rigtigt godt initiativ, det viser med stor klarhed, hvor mange kemikalier, vi går rundt med i kroppen. Det meget bekymrende,

at vi ved så lidt om de konsekvenser, stofferne kan have for den menneskelige krop og naturen. EU bør snarest muligt få sat skub i behandlingen af den nye kemikalielovgivning REACH, så vi kan få kortlagt mange af disse tusindvis af stoffer, som vi in-tet ved om" siger Torben Lund.

60 år, men ingen udsigt til efterløn - Valutafonden og Verdensbanken fylder rundt

Af Peter With, Nord/Syd Koalitionen

De runder i år de tres – Verdensban-ken og Den inter-nationale Valuta-fond, IMF, – men der er ingen tegn på, at de har tænkt sig at trappe ned."

"organisationerne blev med god grund set som de rige landes forlæn-gede arm."

"Verdensbanken og IMF kom derfor i strid modvind og mødt med en vold-som kritik."

"Det bedste vi kan

De runder i år de tres – Verdensbanken og Den internationale Valutafond, IMF, – men der er ingen tegn på, at de har tænkt sig at trappe ned. De to multilaterale institutioner har ændret sig meget siden de kom til verden for at stimulere og styre øko-nomierne efter 2. verdenskrig ved at fremme investeringer, ef-terspørgsel og beskæftigelse og dermed undgå de økonomiske kriser, der havde dannet grobund for bl.a. fascisme og nazisme.

Fra 1960 og frem fik organisationerne stadig flere "kunder" blandt den 3. verdens unge nationer. Nyliberalisme og afregule-ring blev i 80'erne den nye trosbekendelse for begge, og samti-digt rantes mange 3. verdens lande af økonomisk krise og gældsproblemer pga. stigende oliepriser, faldende råvarepriser, og et tårnhøjt internationalt renteniveau. Verdensbanken og Valutafonden fik dermed stor magt og stillede skrappe reform-krav om privatisering, liberalisering og fyringer af statsansatte som betingelse for livsnødvendig finansiering. De rige lande, navnlig USA og Europa, dominerede fortsat ledelsen, og organi-sationerne blev med god grund set som de rige landes forlæn-gede arm.

Verdensbanken og IMF kom derfor i strid modvind og mødt med en voldsom kritik. Dels fra grønne organisationer, der påtalte negative konsekvenser for natur og lokalbefolkning f.eks. de gigantiske dæmningsbyggerier. Og fra Jubilee 2000 kampagnen, der søgte en løsning på udviklingslandenes gældskrise. Det medførte nye initiativer og ændringer herunder en ordning med gældslettelse til de allerfattigste lande, og en overtagelse af NGOernes overordnede mål om fattigdomsbekæmpelse.

Der er dog lang vej igen før Verdensbankens og Valutafondens virke bliver positivt bedømt at de organisationer, der arbejder med de fattige befolkningsgrupper selv. Hertil præges de fortsat alt for meget af nyliberal dogmatik, bedrevidenhed og demokratiske underskud. At det f.eks. skal være en europæer, der har chefposten i IMF, er en ren anakronisme.

håbe på er en gennemgribende foryngelseskur, så bæredygtig udvikling og fattigdomsbekæmpelse bliver omdrejningspunkterne fremover."

"Der bliver talt om bæredygtighed og bæredygtig udvikling, [...] Men fører de til handling?"

"Inden år 2005 skal alle lande have udarbejdet planer for integreret vandressourceforvaltning [...] Hvad er status for disse planer?"

"På FN's møde i Kommissionen for Bæredygtig Udvikling [...] skal der skrives til handling"

Der er ikke udsigt til hverken efterløn eller rekreation til de to 60-årsjubilare. Så det bedste vi kan håbe på er en gennemgribende foryngelseskur, så bæredygtig udvikling og fattigdomsbekæmpelse bliver omdrejningspunkterne fremover.

Læs mere om Nord/Syd Koalitionens anbefalinger til IMF's og Verdensbankens forårsmøder 24.-26. april på www.nord-syd.dk

Vand og CSD

Af Camilla Kinch, Ibis

FN afholder møde i Kommissionen for Bæredygtig Udvikling fra d. 19.-30. april.

Der bliver talt om bæredygtighed og bæredygtig udvikling, og der bliver indgået handlingsplaner i ét væk. Men fører de til handling i form af effektivt og målrettet samarbejde, hjælp til svage aktører og lande eller ændrede handlemønstre i øvrigt?

Ikke godt nok. Efter mange års vanddiskussioner blev man i Johannesburg enige om behovet for at etablere en vandforvaltning, som tog hensyn til miljøet og de fattige. Inden år 2005 skal alle lande have udarbejdet planer for integreret vandressourceforvaltning (IWRM). Udgangspunktet er, at der er en tæt sammenhæng mellem økonomisk og social udvikling og beskyttelse af økosystemerne. Hele vandkilden inddrages i forvaltningen, som samtidig skal være fattigdomsorienteret og sikre deltagelse af civilsamfundet.

Status for disse planer? Ifølge en undersøgelse af 96 udviklingslande foretaget af Global Water Partnership (GWP) vil kun 12% opfylde dette mål, 45% behøver støtte til at nå det, og atter 43% behøver *meget* støtte. De har altså et stort behov for en håndsrækning for at kunne leve op til målet.

På FN's møde i Kommissionen for Bæredygtig Udvikling fra d. 19.-30. april skal der ikke besluttes noget nyt. Der skal gøres status. Problemerne er blevet defineret, mål er blevet sat, og landene har tilsluttet sig aftaler. Den allerstørste udfordring for mødet bliver derfor *ikke* at blive enige om flere fine ord og hensigtsserklæringer – der skal skrives til handling.

I Johannesburg var EU i front med lovning på bistand i form af vandinitiativet, "Water for Life". Afrika, Østeuropa, Kaukasus og Central Asien var fokus for initiativet. Og så skete der ikke så meget mere. Men efterfølgende har Danmark gjort en stor indsats for at presse på for opfølgningen. I slutningen af marts i år

"Diskussionerne om pengene har allerede varet halvdelen af tiden frem til deadline i år 2005 – så tiden er knap for vandet."

blev udenrigsministrene enige om at foreslå bevilling af en halv milliard til en EU-AVS Vandfacilitet. Den skal fungere som et instrument til at tiltrække yderligere finansiering til vand og sanitet i AVS-landene (Afrika, Vestindien og Stillehavslændene).

Der begynder altså at ske noget, men det er skuffende, at der i EU er langt fra festlig bekendtgørelse af dokumenter og planer til udførelsen i praksis. Diskussionerne om pengene har allerede varet halvdelen af tiden frem til deadline i år 2005 – så tiden er knap for vandet.

Privatisering af vand – hvem betaler prisen?

Af Camilla Kinch, Ibis

"80% af den del af jordens befolkning, som ikke har adgang til vand og sanitet, bor i fattige områder."

Privatisering af vand eller ej fylder meget i debatten på det igangværende møde i FN's Kommission for Bæredygtig Udvikling (CSD) og det er der gode grunde til. I øjeblikket forsynes kun 5% af jordens befolkning af den private sektor – og i udviklingslandene er privat vandforsyning koncentreret i de rige områder, hvor udbyderne ved, at modtagerne kan betale.

80% af den del af jordens befolkning, som ikke har adgang til vand og sanitet, bor i fattige områder. Derfor er disse mennesker den primære målgruppe i forhold til opfyldelsen af FN's Millenniumsmål om at halvere antallet af mennesker uden adgang til rent vand og sanitet inden år 2015. Men netop her har den private sektor ikke vist sig særligt effektiv – i nogen tilfælde har det oven i købet været ødelæggende.

"Så spørgsmålet er, om privatisering er den bedste løsning?"

Så spørgsmålet er, om privatisering er den bedste løsning?

"Behovet er størst, hvor folk ikke har råd til at betale. Derfor bør privatisering ikke vælges som eneste løsning på problemerne."

Når private firmaer overtager statens rolle i vandforsyningen, er der risiko for at miste den offentlige sektors forsyningskapacitet. Landene står derfor tilbage med en offentlig sektor, som ikke længere er gearet til at tilbyde forsyningsmuligheder, hvis de private firmaer har trukket sig ud på grund af dårlige udsigter til økonomisk afkast.

Men det er netop et problem at sikre et økonomisk afkast af investeringerne. Behovet er størst, hvor folk ikke har råd til at betale. Derfor bør privatisering ikke vælges som eneste løsning på problemerne. Men der er dog behov for investeringer og derfor et stort potentiale i at inddrage den private sektor.

Som en forudsætning må private investorer få en større forstå-

"Der må etableres [...] et samarbejde mellem brugere, regeringer og vandforsyningen."

else for den kontekst af fattigdom, hvori de arbejder. Ønsket om indtjening må ikke begrænse adgangen til vand og sanitet for de fattige. Der må etableres rammer for et meningsfyldt samarbejde mellem den private sektor, civilbefolkningen og regeringerne. Og forvaltningsstrukturerne må baseres på aktiv involvering af lokalsamfundet – et samarbejde mellem brugere, regeringer og vandforsyningen.

FN-kommission glemmer kvinderne

Af Helle Nielsen, Kvindernes U-landsudvalg

"De fleste steder i verden er det kvinder, som er ansvarlige for [...] vand [...] Alligevel skinner det ikke [...] igennem i dokumenterne til CSD-12"

FN's kommission for bæredygtig udvikling starter denne uge sin 12. samling med hovedtemaerne "Vand, sanitet og menneskelig beboelse" på dagsordenen. De fleste steder i verden er det kvinder, som er ansvarlige for at hente vand til madlavning, rengøring og hygiejne. Ikke sjældent er kvinderne også ansvarlige for boligen. Alligevel skinner det ikke tilstrækkeligt igennem i dokumenterne til CSD-12, mener den globale kvindeorganisation WEDO, som koordinerer det kvindepolitiske NGO fora "Women's Major Group".

"Til dato er der [...] ingen af de nationale 2015 måls rapporteringer i u-landene, der har nævnt kønsligestilling eller kvinders adgang til naturressourcer"

WEDO peger på, at 2015 målene om fattigdom (mål 1), kønsligestilling (mål 3), og adgang til vand og forbedring af slumbeboeres livsvilkår (mål 7) sætter mange relevante og vigtige tidsbundne mål og indikatorer for CSD-12. Men advarer de, processen med 2015 målene viser også en noget nedslående tendens. Til dato er der nemlig ingen af de nationale 2015 måls rapporteringer i u-landene, der har nævnt kønsligestilling eller kvinders adgang til naturressourcer i relation til mål 7 – det mål, der omhandler halvering af antallet af mennesker uden adgang til rent drikkevand inden 2015 og forbedring af levevilkårene for mindst 100 millioner slumbeboere inden 2020.

Det sker på trods af utallige internationale beslutninger, der understreger, at kvinde- og kønsdimensionen er nødvendig og afgørende for at sikre bæredygtige fremskridt og fattigdomsbekæmpelse.

"Den vigtige dimension med at bringe kvinders viden ind i beslutningstagningen [...] er heller ikke med."

Også FN generalsekretærens rapport til CSD-12 kommenteres i et papir med anbefalinger. Hovedanken her er, at det integrerede kønsperspektiv glimrer ved sit fravær til trods for, at CSD-11 anerkendte køn som et tværgående hensyn i sin ti års arbejdsplan. Der mangler disaggregerede data på køn, grundlæggende identifikation af kønsforskelle og perspektivet om praktiske og strategiske kønsbehov, hedder det i papiret. Papiret peger også på fraværet af anerkendelse af kvinders rolle i at sikre og tilvejebringe ressourcer som vand, sanitet og beboelse. Den vigtige dimension med at bringe kvinders viden ind i beslutningstagning-

"[...] WEDO og Women's Major Group stiller spørgsmål ved om det internationale samfund er på rette vej."

gen og sikre kvinders deltagelse på alle niveauer er heller ikke med. Derfor stiller WEDO og Women's Major Group spørgsmål ved om det internationale samfund er på rette vej.

WEDO og Women's Major Group vil være tilstede ved CSD-12 bl.a. som medarrangører af flere panel- og strategimøder under CSD-12 om retten til vand: "Securing our Human Right to Water", og "Water Through Women's Eyes. The Gender, Water and Poverty Connections".

På WEDO's hjemmeside www.wedo.org kan ses flere interessante publikationer om 2015 Målene, miljø og vand. Det kan også fås ved henvendelse til Kvindernes U-landsudvalg.

UNCTAD – ny vital rolle eller en fremtid i skyggen af WTO?

Af Janice Goodson Førde & Helle Nielsen, Kvindernes U-landsudvalg

"EU og USA lægger [...] op til at UNCTADs mandat og arbejdsområde begrænses til at være et støtteorgan for implementering af WTO vedtagelser og regler i u-landene"

UNCTAD, FN's særorganisation for handel og udvikling, fejrer sit 40 års jubilæum i 2004. Forberedelserne til UNCTAD XI konferencen i Sao Paulo, Brasilien, 12.-18. juni 2004 er i fuld sving. Efter den mislykkede WTO ministerkonference i Cancun bliver dette det første internationale møde, hvor sammenhængen mellem handel og udviklingspolitik kan diskuteres mere i dybden.

Men forberedelserne til UNCTAD's elvte konference har også dystre undertoner. EU og USA lægger nemlig op til at UNCTAD's mandat og arbejdsområde begrænses til at være et støtteorgan for implementering af WTO vedtagelser og regler i u-landene. I forvejen har UNCTAD under 1980-90'ernes skarpe kritik af FN-organisationerne set sit mandat og sin finansiering kraftigt beskåret.

"Heroverfor står u-landene, der vil fastholde UNCTAD som stedet, hvor netop de kritiske aspekter af globaliseringen [...] kan tages op."

EU langer blandt andet ud efter UNCTAD's ambition om at være et forum, hvor kritiske spørgsmål som u-landenes behov for mere fleksible internationale handelsregler – policy space – kan drøftes. En anden torn i øjet på EU er UNCTAD's intergovernmentale struktur og maskineri, som ønskes forenklet. EU vil have UNCTAD's rolle begrænset til analyse, dialog og konsensus opbygning i forhold til allerede eksisterende handelsaftale sæt samt teknisk støtte til implementering af aftalerne regionalt og i de enkelte u-lande - i samklang med nationale planer for fattigdomsbekæmpelse. I fokus står handelsliberalisering og adgang for internationale investeringer i u-landene.

”Uanset kampen om UNCTAD’s fremtidige mandat [..], så går organisationen en kritisk tid i møde.”

Heroverfor står u-landene, der vil fastholde UNCTAD som stedet, hvor netop de kritiske aspekter af globaliseringen og den manglende jævnbyrdighed i forhold til de internationale spille-regler vedtaget i WTO kan tages op. Det synspunkt støttes af en række toneangivende internationale NGO netværk.

Uanset kampen om UNCTAD’s fremtidige mandat og arbejdsprogram, så går organisationen en kritisk tid i møde. Den nuværende generalsekretær Rubens Ricupero træder tilbage og flere toplederstillinger i UNCTAD bliver ledige indenfor en kort periode. Resultaterne fra UNCTAD XI konferencen vil være afgørende for UNCTAD’s fremtid.

Kvindernes U-landsudvalg følger UNCTAD processen via deltagelse i internationale netværk og vil i den kommende tid rapportere til 92-gruppen om UNCTAD XI konferencen og dens hovedemner.

Blødt område – hårde tal

Af Katja Iversen, Foreningen Sex & Samfund

”Det kan betale sig at investere i familieplanlægning”

En ny rapport fra det anerkendte Alan Guttmacher Institute i USA og FN’s Befolkningsfond, UNFPA handler dels om, hvad investeringer i social og reproduktiv sundhed er værd i rene tal, dels om, hvordan disse investeringer gavner andre mindre målbare forhold for individet, familien og samfundet.

På baggrund af en cost-benefit analyse peger rapporten på, at det kan betale sig at investere i familieplanlægning. Et af de mest givtige investeringsområder er prævention.

”en investering på små 900 kroner, [..] vil således kunne redde ét års levetid, vel at mærke hvis man investerede i seksuel og reproduktiv sundhed.”

I mange udviklingslande er der en graverende mangel på moderne præventionsmidler og adgang til information og sundhedsydelse i forbindelse med seksualitet, graviditet og fødsel. At skaffe kvinder bedre adgang til moderne præventionsmidler vil koste 3,9 milliarder dollars mere om året. En sådan investering kunne redde 1,5 millioner kvinder og børns liv, samt det, der svarer til 27 millioner leveår. Ifølge rapporten ville en investering på små 900 kroner, således kunne redde ét års levetid, vel at mærke hvis man investerede i seksuel og reproduktiv sundhed.

”En anden af rapportens pointer er, at investering i

seksuel og reproduktiv sundhed også har en række sidegevinster. Eksempelvis kan prævention hjælpe par til at få familier med færre børn, hvilket muliggør en højere investering i hvert enkelt barn i form af f.eks. bedre ernæring og uddannelse. Dette har en ef-

seksuel og reproduktiv sundhed også har en række sidegevinster"

"På trods af disse direkte og indirekte gevinster mangler området penge."

"Efter at være faldet stødt i gennem 10 år, er de vestlige landes ulandsbistand steget i de seneste to år."

"Der er fortsat lang vej, før de rige lande når FN-målet om at give 0,7% i bistand, men flere lande har truffet klare beslutninger om at nå målet."

"For Danmarks vedkommende faldt bistanden [...] i 2003."

fekt på både kort og langt sigt, da mindre familier giver bedre muligheder for at bryde fattigdomscirklen.

På trods af disse direkte og indirekte gevinster mangler området penge. Ved FN's Befolkningskonference i 1994 i Kairo gav verdenssamfundet store løfter om ekstra bevillinger til seksuel og reproduktiv sundhed. Disse løfter er ikke blevet indfriet, og i dag ydes der faktisk færre midler til området.

Foreningen Sex & Samfund hilser rapporten "Adding it up" velkommen, og er glad for at have fået dokumenteret, at det kan betale sig at investere i familieplanlægning og sundhed relateret til seksualitet, graviditet og fødsel. Rapportens konklusioner vil blive brugt i foreningens oplysningsaktiviteter i forbindelse med 10-året for Kairo-konferencen.

Bistanden på vej op

Af John Nordbo, 92-gruppen

Efter at være faldet stødt i gennem 10 år, er de vestlige landes ulandsbistand steget i de seneste to år. En ny opgørelse fra OECD viser, at bistanden i 2003 udgjorde 68,5 milliarder \$, svarende til 0,25% af landenes BNI. I 2002 var den tilsvarende andel 0,23%, mens den i 2001 udgjorde 0,22%.

Det kan altså se ud til, at de rige lande føler sig forpligtet af tilsagnene fra FN-konferencen om finansiering af udvikling i Monterrey om at øge bistanden. Det er imidlertid for tidligt at drage denne konklusion.

Bistandstallene for 2003 er præget af en række ekstraordinære omstændigheder, f.eks. bistand til Iraq og gældsrestrukturering. USA nåede i 2003 at bruge 2 mia. \$ på bistand til Iraq, hvilket bragte USA's bistandsprocent op på 0,14%. For nogle lande er bistandsprocenterne ekstra høje, fordi de indregner eftergivelse af gammel gæld i deres bistand, selv om u-landene ikke får tilført flere midler af den grund.

Der er fortsat lang vej, før de rige lande når FN-målet om at give 0,7% i bistand, men flere lande har truffet klare beslutninger om at nå målet. Irland vil nå det i 2007, Belgien i 2010 og Frankrig i 2012.

Det er beslutninger som disse, der fører til, at EU kan rapportere, at man forventer at nå op på samlet set at yde 0,42% af BNI i bistand i 2006. Det er lidt over løftet fra Monterrey, hvor EU lovede at øge bistanden fra 0,33% i 2002 til 0,39% i 2006.

For Danmarks vedkommende faldt bistanden fra 0,96 af BNI i 2002 til 0,84% i 2003.

Mangelfuld indsats mod ulovlig tømmerhugst

Af Jacob Andersen, WWF Verdensnaturfonden

“WWF opfordrer [...] EU-kommissionen til [...] at omsætte sin [...] handlingsplan til bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst til EU-lovgivning.”

WWF offentliggjorde den 6. april 2004 en undersøgelse, som måler indsatsen for at bekæmpe ulovlig tømmerhugst og handel med illegale træprodukter i 12 EU-lande. Undersøgelsen konkluderer, at ingen af EU-landene gør nok.

Det kniber især med at skride til handling på hjemmebanen for de fleste EU-regeringer. Derimod støtter de fleste regeringer, at EU som helhed skrider til handling for at hindre importen af illegalt træ til EU. WWF opfordrer på den baggrund EU-kommissionen til hurtigst muligt at omsætte sin et år gamle handlingsplan til bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst til EU-lovgivning.

“Det giver [...] ikke mening, at det er fuldt lovligt at importere træ til EU, selvom det er fældet illegalt i lande som Brasilien, Ghana eller Rusland.”

Storbritannien ligger alene i spidsen i undersøgelsen, efterfulgt af Danmark, Sverige og Tyskland. Alle fire lande vurderes at gøre en moderat indsats for at bekæmpe ulovlig tømmerhugst. De resterende lande – Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Italien, Portugal, Spanien og Østrig – vurderes alle at levere en helt utilstrækkelig indsats.

Danmark opnår kun halvdelen af det maksimale antal points. Det skyldes blandt andet, at Danmark ikke utvetydigt støtter en kriminalisering af importen af illegalt træ til EU, og at Danmark hverken har en ordentlig indkøbspolitik for træ eller har indgået nogen partnerskaber med tømmerproducerende lande om bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst.

“EU-landene har et ansvar for at sikre, at det træ, der bruges i EU, ikke kommer fra ulovlig og ødelæggende tømmerhugst.”

Det undrer WWF meget, at miljøminister Hans Christian Schmidt ikke kan støtte en kriminalisering af importen af illegalt træ til EU. Det giver ganske enkelt ikke mening, at det er fuldt lovligt at importere træ til EU, selvom det er fældet illegalt i lande som Brasilien, Ghana eller Rusland.

WWF opfordrer EU-landene – herunder Danmark – til at øge indsatsen for bekæmpelse af ulovlig tømmerhugst. Ulovlig tømmerhugst er en trussel mod verdens skove, og EU-landene har et ansvar for at sikre, at det træ, der bruges i EU, ikke kommer fra ulovlig og ødelæggende tømmerhugst.

ARRANGEMENTER

Seminar: The new partnership agenda – Opportunities and experiences for business to engage in partnerships.

Torsdag den 29. april kl. 15-17, UNDP, Midtermolen 3, København. The Nordic Partnership og UNDP Nordic Office afholder seminar med oplæg af bl.a. Lene Bjørn Serpa, Novo Nordisk A/S, Lars J. Johansen, Monday Morning, Søren Mandrup Petersen, UNDP Nordic Office og Louise Kjær, COWI A/S.
Tilmelding til Pernille Risgaard, email: p.risgaard@wwf.dk

Mere miljø for pengene?

Debatmøde om de seneste års offentlige bevillinger på miljøområdet. Mandag den 17. maj kl. 13-16 i Fællessalen på Christiansborg. Arr.: WWF Danmark.

Indlæg af Kim Carstensen, Generalsekretær i WWF Danmark, Miljøminister Hans Christian Schmidt, Miljøpolitisk ordfører fra Venstre Eyvind Vesselbo og Miljøpolitisk ordfører fra Det Radikale Venstre Elsebeth Gerner Nielsen.

Tilmelding til Anne Terese Strube, email: a.strube@wwf.dk

Global Conscience

- konference om miljø, fattigdom og social udvikling

Søndag d. 23.5. kl. 10.00–18.30 og mandag d. 24.5. kl. 9.00–17.00. Sted: Christiansborg, Landstingssalen

Arr.: Folkekirkens Nødhjælp, Mellempøkeligt Samvirke, Danmarks Naturfredningsforening, WWF Verdensnaturfonden, SiD, Det Økologiske Råd, NOAH, Tidsskriftet Salt, OVE, Øko-net, Le Monde Diplomatique, Attac-Danmark samt uafhængige forskere. Talere ved bl.a.: Klaus Töpfer, Margot Wallström, Sunita Narain, Martin Rocholl, Joan Martinez-Alier, Vandana Shiva, Charles Villa-Vicencio, Per Stig Møller og Svend Auken.

Tilmelding: Tlf. 33150977 eller Rikke@ecocouncil.dk

Se yderligere på www.ecocouncil.dk

Årsmøde i Landsforeningen for Økosamfund

Den 23.-25. april 2004. Sted: Økosamfundet Dyssekilde i Torup ved Hundested. Tema: Konfliktløsning med konfliktløser fra fællesskabet ZEGG i Tyskland samt Forum-metoden.

Se mere på: www.løs.dk eller mail: los@pip.dknet.dk

Aids, og globalisering og forældrelose børn

3. maj 2004 Kl. 16:00 Sted: Ibis, Nørrebrogade 68b, 2200 København

Arrangement med Tony Barnett, Development Studies Institute, London School of Economics.

Mere information på www.ibis.dk

Donor- og policy-aspekter

Tid: 19. maj 2004 Kl. 16:00

Sted: Ibis, Nørrebrogade 68b, 2200 København

Arrangementet med Charlotte Kanstrup (TSA, Udenrigsministeriet), Martin Donoghoe (WHO, Europe, STI/HIV/AIDS) samt repræsentant fra UNAIDS.

Mere information på www.ibis.dk

Kultur, medier og lokalsamfund

Tid: 2. juni 2004 Kl. 16:00

Sted: Ibis, Nørrebrogade 68b, 2200 København

Oplæg ved Thomas Tufte, Kommunikation, RUC og oplæg ved Kim Faber, Politiken samt filmen: 'Adra i Malawi'.

Mere information på www.ibis.dk

Reproduktiv sundhed og hiv/aids

Tid: 9. juni 2004 Kl. 16:00

Sted: Foreningen Sex & Samfund,

Skindergade 28, 1159 København K.

Arrangement med Lisa Richey (Internationale udviklingsstudier, RUC) og Jerker Liljestrånd (Afdeling for international sundhed, Lund universitet)

Mere information på www.ibis.dk

EU-parlamentsvalget og miljøet

Offentlige møder tirsdag d. 11. maj i Århus, mandag d. 17. maj i København og tirsdag d. 18. maj i Aalborg, alle kl. 14-17.

Sted meddeles senere.

Oplæg ved Det Økologiske Råd, OVE og DK Naturfredningsforening samt paneler med EU-kandidater fra 6 partier.

Enlargement and the environment

Onsdag d. 16. juni, 9.30-16.30 i Trekanten, Miljøkontrollen, Kalvebod Brygge 45, København.

Oplæg ved bl.a. Director general Tomáš Novotný, Ministry of the Environment, The Czech Republic, Vice director Karsten Skov, Danish Environmental Protection Agency, Marta Bonifert, director, Regional Environmental Center (REC).

Konsekvenser af EU's interne kvotehandelsordning

Mandag d. 10. maj kl. 13-17, Borups Højskole, Frederiksholms Kanal 24, 1220 København K

Oplæg ved: Energistyrelsen, Elsam, VEKS, Elkraft-System, WWF og Det Økologiske Råd.

REACH - Kan EU beskytte os mod skadelige kemiske stoffer?

Trekanten, Kalvebod Brygge 45, København.

Onsdag den 12. maj kl. 10.00 - 15.00.

Stort lovkompleks til nyt EU-parlament - Hvad er kandidaternes holdning?

Arr.: Det Økologiske Råd og Europas Miljø

Støttes af Nævnet vedr. EU-oplysning

Yderligere oplysninger: www.ecocouncil.dk

Find flere grønne og økologiske arrangementer fra hele landet på øko-kalenderen på Øko-info - www.eco-info.dk

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen, Ida Thuesen og Constance Hegner, WWF Verdensnaturfonden.

Tidligere numre kan ses på www.92grp.dk

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til c.hegner@wwf.dk